

**A KIADVÁNY A SZAKTANÁCSADÓKNÁL ÖSSZEGYŰLT
TAPASZTALATOK ALAPJÁN KÉSZÜLT**
(második kiadvány)

Munkavédelem a mindennapokban

Tartalom

Bevezetés	4
A sikeres cégek miért nem félnek a hatóságoktól?	4
Vajon önnek kell foglalkoznia a munkavédelemmel?	5
Beszállító minősítés	6
Idézet egy szerződés munkavédelmi részéből.....	7
Kis baleset nagy költségei.....	7
A megítélt kártérítések:	8
Mi az ön három legfontosabb teendője?	9
Szerződés üzemorvossal	9
Munkáltatói felelősségbiztosítás.....	9
Munkavédelmi és tűzvédelmi oktatás.....	10
Villamos biztonsági mérések begyűjtése	14
Biztonsági adatlapok.....	15
Gépkönyvek.....	15
Elsősegélynyújtás.....	15
Készüljön fel a szondáztatásra	16
Tűzoltókészülékek.....	17
A szükséges beszerzések	19
Kell-e önnek munkavédelmi szabályzat?	20
Vagy akár a meglevőt is kidobhatja?	20
Mikor célszerű a munkavédelmi szabályzat?	21
Tűzvédelmi szabályzat	22
A tűzvédelmi szabályzat mikor kötelező?.....	22
Mit kell, hogy tartalmazzon a tűzvédelmi szabályzat?	23
Gazdálkodó szervezetek tűzvédelmi szakember foglalkoztatási kötelezettsége	25
Kit érint a változás? Példák:.....	28
Hogyan érdemes ezt megoldania?	29
Munkavédelmi szaktevékenységek	29
KOCKÁZATÉRTÉKELÉS	29
MIKOR KELL ELKÉSZÍTENI?.....	30

KI VÉGEZHETI?	31
AZ EGYÉNI VÉDŐESZKÖZ	31
Legfontosabb különbségek az egyéni védőeszköz és munkaruha között.....	35
A veszélyes munkaeszközök üzembe helyezése	37
ÉRINTÉSVÉDELEM	37
A GÉP DOKUMENTÁCIÓJÁNAK BESZERZÉSE	37
MEGFELELŐSÉGI TANÚSÍTVÁNY	37
MUNKAVÉDELMI SZEMPONTÚ ELŐZETES VIZSGÁLAT	38
IDŐSZAKOS BIZTONSÁGI FELÜLVIZSGÁLAT	38
A MVT. 21. §-ÁNAK (2) BEKEZDÉSE ALÁ TARTOZÓ VESZÉLYES MUNKAESZKÖZÖK JEGYZÉKE	39
Zárszó	43
Felhasznált irodalom	44

Bevezetés

A sikeres cégek miért nem félnek a hatóságoktól?

Kezdő tanácsadó koromban azt vártam, hogy majd azok keresnek meg azzal, hogy tegyük rendbe a munkavédelmi feladataikat, akikre jól ráijesztett egy felügyelő. Ezzel szemben egy felmérésünkből nemrég világosan kiderült, hogy az igazán fejlődő kisvállalkozások nem azért teljesítik a jogszabályokban előírt kötelezettségeiket (köztük ezt is), mert rettegnek a hatóságoktól, hanem azért, mert szeretik, ha minden rendben van a cégnél.

Ők, ha megtudják, hogy pl. a munkavédelem még nincs rendben, akkor saját erőből megoldanak, amit tudnak, majd keresnek egy szakembert, akire nyugodt szívvel rábízhatják a többit. Innentől kezdve nem kell az energiájukat arra fecsérelniük, hogy fejben tartsák, mikor mit hazudjanak az ellenőrző hatóságoknak, hanem nyugodtan foglalkozhatnak a cégük fejlesztésével, nem kell attól félniük, hogy majd magasról fognak nagyot esni.

Ha Ön is nyugodt szeretne lenni ezen a téren, akkor pont Önnek állítottam össze ezt a kiadványt. Ez most nem egy tanulmány, egy olyan fejtágító, amit elolvasva többet tud majd a munkavédelemről –, hiszen melyik vállalkozó akarna többet tudni a munkavédelemről?

Inkább egyszerű lépésekre lebontva, mindenki számára érthető módon elmagyarázom, hogyan tegye rendbe egyes részterületeket, annak érdekében, hogy nyugodtabban várhassa a munkavédelmi felügyelőket.

A kiadványban az érthetőségre és alkalmazhatóságra törekszem, ezért ahol elkerülhető, nem fogok jogszabályokat idézni. Az előírások ismeretése helyett inkább konkrétan megmondom, hogyan oldja meg a munkavédelmi és tűzvédelmi feladatait a lehető leghatékonyabban.

Vajon önnek kell foglalkoznia a munkavédelemmel?

Sokan azt gondolják, nem veszélyes a tevékenységük, ezért nem is kell munkavédelemmel foglalkozniuk. Vajon Önél mi a helyzet?

Elméleti válasz:

Ha Önnek legalább egy alkalmazottja van, akkor Önre szinte minden munkavédelmi előírás vonatkozik (ugyanis szervezett munkavégzésnek minősül), kivéve, ha csak a társaság tulajdonosai dolgoznak (az tagi viszony). Ez független a tevékenység veszélyességétől, egy kétfős könyvelőirodának is már vannak bizonyos munkavédelmi kötelezettségei. Az egyéni vállalkozóra szintén nem vonatkozik a Munkavédelmi törvény, ha nincs alkalmazottja, valamint akkor sem, ha munkavállalót nem foglalkoztató Bt./Kft. tagjaként személyes közreműködésként végez munkát.

Mit jelent ez a gyakorlatban?

Egy szobafestő egyéni vállalkozó, ha nincs alkalmazottja, akármilyen rossz létrán dolgozhatna (ha csak a saját nyakát törí ki). A munkavégzés hatókörében tartózkodók védelme miatt azonban ez mégsem igaz, mert ha leesik a létráról vagy az feldől, zuhantában agyonüthet egy arra járó, ezért pl. a létrára vonatkozó előírásokat (14/2004 FMM rendelet) mégis be kell tartania. Egy hasonló ügyben a bírósági ítélet pont egy olyan esetre vonatkozik, amikor egy másik cég alkalmazottja ügyfélként lépett a cég területére és ott eltörte a lábát. Ebben az esetben a cég éppen a munkavégzés hatókörében tartózkodók védelmére vonatkozó előírást szegte meg, ezért fizetheti az orvosi ellátás költségeit. Ebben az esetben nem is számít, hogy a telephely tulajdonosának van-e alkalmazottja.

Vigyázat! Ha Ön önkéntes munkát szervez, akkor a többi résztvevő munkáltatójának Ön minősül és Ön a felelős értük. Ha pl. parlagrafű irtásra szervez csapatot, Önnek kell biztosítani a kesztyűket, álarcokat, stb.

Gyakorlati válasz:

Sok olyan jogszabály van, amit egy vállalkozó figyelmen kívül hagyhat, ha megteheti. Lássuk, hogy a munkavédelem mikor NEM tartozik ebbe a körbe?

Nézzük szigorúan csak pénzügyi alapon: ha Ön bízik abban, hogy az Ön tevékenysége nem veszélyes, soha nem ellenőrzik, illetve soha nem történik baleset vagy foglalkozási megbetegedés Önnél, akkor első látásra úgy tűnhet, hogy munkavédelemre költeni felesleges kiadás.

Mielőtt megkönnyebbülten hátradől, hadd mutassak be néhány helyzetet, amikor Önnek mégis nagy szüksége van arra, hogy a munkavédelem rendben legyen a vállalkozásában:

Beszállító minősítés

Egyre jobban elterjed az a szokás, hogy komolyabb cégek (nemcsak a multik) csak úgy állnak szóba a partnerekkel, ha rendben van náluk a munkavédelem. Nincs kellemetlenebb, mintha egy megnyert szerződést azért veszít el, mert **nem engedik be a munkaterületre** kockázatértékelés, oktatás és egyéb hiányában. Ha nagyobb cég telephelyén végez munkát, erre számíthat:

Idézet egy szerződés munkavédelmi részéből

- Vállalkozó csak olyan munkavállalókat küldhet a munkaterületre, akik **orvosi alkalmassági** vizsgálatot rendelkeznek.
- köteles a Megrendelőnek a munkavégzés megkezdése előtt átadni a szerződésben vállalt tevékenységei, munkaeszközei, valamint a veszélyes anyagok és készítmények munkavédelmi **kockázatértékelését**.
- Vállalkozó felel azért, hogy dolgozói munkavédelmi és tűzvédelmi **oktatásban** részesüljenek
- Vállalkozó felelős az építés során szükséges kollektív és **egyéni védőeszközök**, különösen a leesés elleni védelem biztosításáért.
- Vállalkozó felelős azért, hogy az általa használt munkaeszközök biztonságos állapotúak legyenek, és csak olyan munkavállaló végezzen velük munkát, aki rendelkezik a használatához szükséges jogosítványokkal.

Kis baleset nagy költségei

Nem közismert, de baleset esetén egyrészt az OEP követelheti az orvosi ellátás költségeinek megtérítését, másrészt a dolgozó is kérhet kártérítést. Íme két példa:

Orvosi ellátás költségei

A határozott időre foglalkoztatott takarító a saját vödreből kiömlő vízben megcsúszott, elesve jobb keze maga alá szorult, a jobb orsócsontja eltörtött. Baleseti eredetű munkaképesség csökkenése 36% lett.

A bíróság szerint a munkáltató az általa szabályszerűnek tekintett lábbeli viselését a munkavállaló számára nem biztosította. Annak ellenére, hogy többször észlelte, hogy a sérült nem a szabályszerű cipőt viselte, a munkavégzéstől **nem tiltotta el**.

A megítélt kártérítések:

- nem vagyoni kártérítés sérültnek: 1.500.000 Ft + kamat (6 évre)
- nem vagyoni kártérítés a sérült férjének: 500.000 Ft (ugyanis a férjének sérült a teljes, ép- és egészséges családban éléshez való joga)
- gyógyszerköltség: 92.222 Ft
- háztartási kisegítő: 680.000 Ft
- háztartási kisegítő költsége: 10.000 Ft/hó
- perköltség: 150.000 Ft
- elmaradt jövedelem: 1.128.078 Ft
- keresetvesztés: havi 26.016 Ft járadék

A takarítót az élelmezésvezető a függönyök leszedésére és az ablaktisztításra utasította, de előtte a biztonságos munkavégzés feltételeit meghatározta, és azt is közölte a munka megkezdésekor, hogy használjon létrát, amely a közeli raktárhelyiségben található.

Ennek ellenére a takarító saját elhatározásából, a munkafolyamat gyorsítása érdekében nem használta a létrát, hanem az ablak előtt lévő munkaasztalra állt fel, majd az asztal mellett lévő, támla nélküli székre lépett, amely felborult. A sérült a földre esett és bal térdén zúzódást szenvedett.

A bíróság megállapította, hogy a sérült korábban részt vett a takarítás biztonsági előírásaira, létra használatára vonatkozó munkavédelmi oktatáson, de a munkáltató megbízottja az utasítás kiadását követően a munka megkezdésétől a baleset bekövetkezéséig a sérült munkavégzését nem ellenőrizte, illetve nem győződött meg arról, hogy a sérült a munkavégzésre vonatkozó utasítást betartja-e.

Az ellenőrzés elmulasztása olyan kötelezettségzegés, amely megtérítési kötelezettségét megalapozza, így a 618.724 Ft orvosi ellátási költséget a munkáltató fizeti.

Mi az ön három legfontosabb teendője?

Ha kiderül, hogy Önnek is kell foglalkoznia a munkavédelemmel, a következő három lépéssel érdemes kezdenie:

Szerződés üzemorvossal

Ha egészségileg alkalmatlan dolgozót vesz fel, rendkívül nagy a baleset veszélye (pl. ha gerincsérves emel), ráadásul egyértelműen Ön lesz a hunyó, ezután a bírságtól kezdve minden csóstül jön.

Foglalkozás-egészségügyi szakorvossal (üzemorvossal) szerződve, előzetes vizsgálatokkal ez kiszűrhető és nem is olyan drága (kb. 8-10e Ft/fő/év).

Munkáltatói felelősségbiztosítás

Baleset esetén az OEP Önnel fogja megtéríttetni az orvosi ellátás költségét, amely akár egy szimpla elesésből származó komplikált törésnél is elérheti a többszázvezres/millióst (lásd fent).

Ha van valamilyen felelősségbiztosítása, ellenőrizze, hogy „munkáltatói felelősségbiztosítás” része van-e? Ha nincs, akkor érdemes ezt a kiegészítő opciót kérni, mert a felára csak kb. 2-7e Ft/fő/év, így a biztosító fizeti a balesetekből fakadó kártérítéseket és OEP megtérítési kötelezettségeket, ezért ezt mindenképpen kösse meg.

Ha nincs semmilyen munkáltatói felelősségbiztosítása, mindenképpen kérjen ajánlatot a biztosítási alkuszától, de a munkáltatói felelősségbiztosítást önmagában általában nem lehet megkötni, többnyire csak általános felelősségbiztosítással együtt, ami ugyan megdrágítja a konstrukciót, viszont egyéb kockázatok ellen is véd.

A biztosítás azért is fontos, mert egy kisvállalkozásnál a kockázatok egy bizonyos szint alatt egyszerűen nem lehet kezelni, nincs rá sem

anyagi lehetőség, sem figyelem nem jut rá, még a legjobb szándék mellett sem.

- Ön elolvasna egy több száz oldalas kockázatértékelést, ami még az udvaron gödörbe lépés veszélyeit is taglalja?
- Ki tudna és akarna fizetni egy ilyen részletességű anyagot?
- Meg tudná szüntetni az összes feltárt veszélyforrást (nem beszélve a rejtve maradóktól)?
- A kollégái végig tudnának ülni figyelemmel egy több órás, mindenre kiterjedő oktatást?

Azt hiszem, nem kell tovább magyaráznom, mire való a felelősségbiztosítás... Tegye le egy kicsit ezt az irományt és kérjen ajánlatot most, itt: www.munkavedelem.biz. (Holnap már nem fogja megtenni és később megbánja, higgye el!)

Munkavédelmi és tűzvédelmi oktatás

A munkavédelmi feladatok közül vitathatatlanul az oktatás a legismertebb. Mindenki rész vett már valahol, valamikor oktatáson, és a korábbi emlékek alapján sokan az gondolják, hogy a munkavédelmi oktatás az, ahol meg kell hallgatni a jogszabályokat, és ezt illik elalvás nélkül kibírni.

Pedig egy jó munkavédelmi oktatás segítségével lehet a legolcsóbban megelőzni a baleseteket, minimális ráfordítással. Persze például utólag felszerelt védőberendezésekkel, új gépekkel biztosabban lehet csökkenteni a sérülés veszélyét, de akinek erre nincs pénze, hasonló eredményt érhet el azzal (olcsóbban), ha a dolgozók eleve nem nyúlnak a veszélyes helyekre. Az oktatás:

1. Olcsó, de magában is hatékony
2. Bárki végezheti (tényleg nem kell hozzá végzettség)
3. Más védelmek hatását fokozza

Persze ez csak akkor igaz, hogyha jól csinálják, de az oktatáshoz nem kell munkavédelmi végzettség, így Ön is könnyen meg tudja tanulni, mit és hogyan mondjon el úgy, hogy értelme is legyen.

Az oktatás legnagyobb hibája tapasztalataim szerint az, ha minden veszélyről beszélni akar az oktató. Biztosan Ön is ismeri a tízparancsolatot. Annak az ereje a rövidegében van – és így sem könnyű az összeset betartani –, de a legtöbb ember még felsorolni sem tudja.

A munkavédelmi oktatást kétféle szemlélettel lehet elvégezni:

Az egyik a felelősségelhárító oktatás, aminek az a célja, hogy egy későbbi ellenőrzésnél vagy balesetnél igazolni tudjuk, hogy mi aztán mindent elmondtunk, a dolgozó a hibás, hogy nem fogadta meg. Ennek is van létjogosultsága, mert az OEP korábbi hozzáállása kis túlzással az volt, hogy ha a dolgozó elesett, a munkáltató a felelős, miért nem szólt, hogy üljön le, és még egy udvaron gödörbe lépett dolgozónál is kérték az oktatási tematikát.

Ezt a fajta „oktatást” úgy hajtjuk végre, hogy összetoborozzuk az összes dolgozót, fogjuk az összes, cégnél létező munkavédelmi tudnivalót és rájuk öntjük – így egy évre letudtuk az oktatást, úgyis elég nehéz volt összegyűjteni a csapatot. Nem kell a dolgozók tanulási képességének korlátait figyelembe venni, mert egyébként sem érdekli őket a téma, emiatt úgysem tudják elsajátítani az anyagot, de dokumentálhatjuk, hogy minden létező és elképzelt veszélyről beszéltünk.

A másik szemlélet a „balesetmegelőző oktatás” aminek az a célja, hogy a dolgozó tényleg elkerülje a baleseteket. Ennek két titka van: Ne csupán információátadás legyen, előtte-közben érzelmi hatást kell elérni, hogy némi motivációt ébresszünk a tudnivalók elsajátítására. Ezután a munkavédelmi tudnivalók közül csak annyit szabad átadni, amit meg is értenek, és később alkalmazni is tudnak.

De mi lesz azzal, amit kihagytunk? Azt amúgy sem sajátították volna el azonnal, úgyhogy igazából semmit nem veszítettünk, és így legalább ami tényleg fontos, azt tudják. Az igazán jó megoldás az, hogy nem tesszük félre az oktatást egy évre, hanem a munkavégzés előtt-közben többször, pár percben elmondjuk az adott feladathoz tartozó gyakorlati munkavédelmi tudnivalókat. Ezt időnként lehet naplózni is.

Van egy jó hírem: A munkavédelmi jogszabályokat nem kell betanulnia, mert a jogszabály ismertetés amúgy is eredménytelen, viszont ha a fentiek szerint oktat, még a legszerényebb képességű dolgozó is el tudja sajátítani, a legfontosabbakat. Ha csak az alábbi négy szabályt bele tudja verni a fejekbe az oktatáson, már sokat tett a biztonságért:

1. A védelmeket sose iktassátok ki
2. Az egyéni védőeszközöket hordjátok
3. Az általatok végzett munkafolyamatok veszélyeit ismerjétek meg és jelezzétek, ha valami probléma adódik
4. Balesetet azonnal bejelenteni!

Miből oktasson?

Az oktatáshoz a szükséges gyakorlati tudnivalókat nagyon könnyen össze lehet szedni, az alábbiakra célszerű alapozni (a sorrend a hasznoságot is jelzi):

1. Megtörtént balesetek vagy majdnem-balesetek tanulságai, lehetőleg képekkel
2. Gyakorlottabb kollégák bemutatnak néhány munkafogást
3. Gépkönyvek munkavédelmi instrukciói
4. Vegyi anyagok biztonsági adatlapjai
5. Technológiai, műveleti utasítások
6. A cég munkavédelmi dokumentációi
7. Biztonsági szabályzatok, jogszabályok, szabványok (legvégső esetben)

Akár mennyire hihetetlen első hallásra, az oktatáshoz nem kell munkavédelmi végzettség, ezért Ön is megtarthatja és így még pénzbe sem kerül. (Tudom, hogy sokan azt hiszik, kell hozzá végzettség, de nincs ezt előíró jogszabály!)

A munkavédelmi törvény 57 paragrafusa foglalja össze a szaktevékenységeket, és sem itt, sem máshol nem szerepel, hogy az oktatáshoz munkavédelmi végzettség kellene. Dr. Varga László, az OMMF néhai jogi főosztályvezetője a „Munkavédelmi törvény magyarázata” című könyvének 285. oldalán kifejezetten kijelenti, hogy „az oktatás elvégzése ugyan nem szaktevékenység.....”

Nemcsak azért kell oktatni, mert kötelező, hanem mert ha megtanítja a dolgozóit arra, hogy ne csináljanak butaságot, jelentősen lecsökken a balesetek valószínűsége (és költsége).

Nézzük, milyen lehetőségei vannak a munkavédelmi oktatásra:

Megbízhat egy munka-tűzvédelmi szakembert

Legkényelmesebb, ha egy szakember tartja meg az oktatást és szükség szerint ismétli. Lényeges, hogy jó szakembert válasszon, mert jogszabályt felolvasni Ön is tud, ráadásul az pénzbe sem kerül. Egy tapasztalt, jó előadó készségű szakember a gyakorlati példák beleszövéssel el tudja érni, hogy a kollégák komolyabban vegyék a biztonságukat. Ezt megfigyelve – és ha megkapja a tematikát –, ezután Ön is könnyedén oktathat.

MEGTARTHATJA ÖN AZ OKTATÁST

Ez már igényel némi időt és elszántságot, de fő előnye, hogy Ön mindig kéznél van, bármikor tarthat oktatást. Ahol nagy a fluktuáció, gyakran van újonnan belépő munkavállaló, érdemes erre felkészülni. Ha az oktatásnak nem csak a kitöltött napló a célja, hanem szeretné, hogy értelme is legyen, valamennyire fel kell készülni erre.

Az oktatást munkaidőben kell megtartani és dokumentálni kell. Ha csak szombaton tud oktatást tartani, mert a csapat fele állandóan külső helyszíneken szerel, rendeljen el akkorra túlórát. A tűzvédelmi oktatást évente ismételni kell, célszerű akkor munkavédelmit is tartani.

Villamos biztonsági mérések begyűjtése

Ha bérlő az ingatlanát, a bérbeadótól kérje el a villamos biztonsági vizsgálatok jegyzőkönyveinek másolatát. Az érintésvédelmi szabványossági felülvizsgálat jegyzőkönyve 3 évnél frissebb legyen. Ha az Önök által használt helyiségek tűzveszélyes vagy nem tűzveszélyes tűzveszélyességi osztályba tartoznak (ez szinte biztos), az erősáramú szabványossági felülvizsgálat és a villámvédelmi felülvizsgálat hat évnél legyen fiatalabb.

Az erősáramú szabványossági felülvizsgálathoz 2013. május 1-től kötelező a tűzvédelmi szakvizsga, érdemes ellenőrizni, hogy a felülvizsgálatot végző szakembernek van-e?

Munkáltatóként mindenképpen Öntől kérik számon dolgozóinak a biztonságát, ha fel tudja mutatni a jegyzőkönyv másolatát, nem érdekes, ki rendelte meg, ha pedig nincs mérés, a hatósági eljárásban nem számít, hogy szerződés szerint kinek a feladata lett volna.

A kézben tartott elektromos kéziszerszámokat (pl. fúrógép) évente szerelői ellenőrzésnek kell alávetni, ezt viszont minden erősáramú végzettségű villanyszerelő megteheti. Ez nem bonyolult és nem is drága vizsgálat, ezt mindenképpen oldja meg, mert ezek a gépek néha leesnek, beütődnek, stb. és a szigetelés láthatatlan megrepedése is könnyen okozhat áramütést.

Biztonsági adatlapok

Szerezze be az összes Ön által használt vegyi anyag biztonsági adatlapjának egy példányát (takarítószeréket is): a forgalmazó köteles magyar nyelvűt adni. Ha kisebb boltokban nem értik, miről van szó, vegyen egy garnitúrát komolyabb helyen (pl. vegyiáru üzlet), ott valószínűleg tudnak adni. Utána már ott veszi, ahol akarja, biztonsági adatlap csak egyszer kell (azért néha előfordul, hogy változik).

Ezeket a munkavégzés helyén kell tartani és mivel ott könnyen elvesznek, egy garnitúrát másoljon le és zárja el az irodában biztos helyre. Vagy tárolja számítógépen, lényeg, hogy pótolni tudja az elveszetteket.

Gépkönyvek

Gépeinek gépkönyveit, használati/kezelési/karbantartási útmutatóit szkenelje be vagy másolja le és helyezze biztonságba. Ez most nem tűnik fontos dolognak, de 15 év múlva lehet, hogy a gép még üzemel, csak a papírjai elvesztek költözésnél vagy festésnél és nem tudja majd újra beszerezni ezeket.

A gépkezelési jogosultságokat ellenőrizze le, nehogy valaki pl. vezetői engedély nélkül – vagy más típusra szóló engedéllyel – vezessen targoncát. Másolja le ezt is, mert ha a dolgozó elveszti, nehezen bizonyítja, hogy valamikor megvolt.

Elsősegélynyújtás

Az autóban levő elsősegélydoboz nem felel meg, de szinte bármelyik munkavédelmi boltban vásárolhat munkahelyi elsősegélynyújtó dobozt. Ha van doboza, nézze meg a benne levő kötszerek felhasználhatóságát idejét. Ha lejártak, a dobozban levő lista alapján pótolja a hiányzó/

lejárt kötszereket vagy vigye be az egészset a kedvenc patikájába és töltesse fel. Érdemes olyan kötszereket venni, amelyek szavatossága minél később jár le, addig sem kell foglalkozni velük. (létezik 20 éves szavatossági idejű is)

A doboz tartalma szabványos, ezt egészítse ki tevékenysége speciális veszélyeinek megfelelő szerekkel, pl. égésre való spray-vel, ha munkatársai olyan helyen vagy munkakörben dolgoznak, ahol megégethetik magukat vagy szemöblítővel, ha szembe fröccsenhet vegyi anyag, esetleg szabadtéri munkánál kullancs-csipesszel, vagy faiparban célszerű, ha van olyan hűtőtasak aládában, amibe bele lehet tenni a levágott ujjat a visszavarrásig.

Legalább műszakonként egy főt küldjön el munkahelyi elsősegélynyújtó tanfolyamra. Igazából kettőt kellene a szabadság és egyéb távollétek miatt, de az előírás műszakonként min. 1 fő.

Nyilván akinek egészségügyi képzettsége is van, az már eléggé képzett elsősegélynyújtó pl. egy volt ápolónő vagy OKJ-s felnőtt ápoló, stb.

Másolják le a végzettségét igazoló dokumentumot és legyen lefűzve a dokumentumok között. A jogosítványhoz szerzett elsősegélynyújtó tanfolyam nem felel meg munkahelyi elsősegélynyújtóként!

Készüljön fel a szondázatásra

Vegyen egy garnitúra alkoholszondát és vérvételi készletet (munkavédelmi boltban lehet kapni), valamint egy ittasság vizsgálati naplót, ha csak teljesen ki nem zárható az ittas munkavégzés veszélye. (És hol zárható ki teljesen?) Ha valakin észreveszi az alkohol jeleit, jobb, ha kéznél van minden, nem akkor kapkod megoldás után (pár száz forintos tétel ez is).

Tűzoltókészülékek

Szerezzen be (minden telephelyre) szintenként legalább 1 db tűzoltó készüléket és szerelje fel a falra. (Legfeljebb 1,35 m talpmagasságig, ez az előírás, különben nehéz lesz levenni.) Ha van tűzvédelmi szakembere, előbb konzultáljon vele, hogy hány darabot és melyet javasol.

Ha nők, fiatalkorúak, idősök, mozgásukban korlátozottak is gyakran megfordulnak Önnél, akkor 6 kg-osnál nagyobb készülékeket ne vegyen, mert nem fogják tudni használni. A készülék oltóanyagát a tárolt anyagok függvényében kell kiválasztani, a porral oltó többnyire megfelelő, de a tűzvédelmi szakembere ebben fog segíteni. A szerverszoba oltásához inkább szén-dioxiddal oltót vegyen!

A szükséges tűzoltó készülék darabszámot szintén tűzvédelmi szakember tudja pontosan meghatározni.

Ezután ne feledje évente ellenőriztetni a készüléket egy arra jogosult céggel. Negyedévente Ön is ellenőrizze, hogy a készülékek a helyükön vannak-e, nem sérültek-e, a nyomásmérő a zöld tartományban van-e – és ezt írásban dokumentálja. Ha el kell szállítani a készüléket javításra, újratöltésre, addig is gondoskodni kell pótlásról, kérje meg a javítót, hogy segítsen megoldani.

A tűzoltó készüléket hozzáférhető helyen kell készenlétben tartani, elbarikádolni tilos! Ha a szekrénybe teszik, a szekrényre figyelmeztető jelzést kell ragasztani. Egyébként, ha a falra van szerelve, akkor is kell fölé tenni egy messzebről is látható után-világító táblát, hogy sötétben is megtalálják.

Tűzvédelmi szakvizsga

Küldje el az alábbi munkakörökben tűzveszélyes tevékenységeket végző kollégáit és közvetlen vezetőjüket tűzvédelmi szakvizsgára:

1. Hegesztők és az építőipari tevékenység során nyílt lánggal járó munkát végzők.
2. Az „A” és „B” tűzveszélyességi osztályba sorolt anyagoknak bármely időpontban 300 kg tömegmennyiséget meghaladó mennyiségű tárolását vagy 100 kg tömegmennyiséget meghaladó mennyiségű ipari vagy szolgáltatás körébe tartozó feldolgozását, technológiai felhasználását végzők.
3. Éghető gáz lefejtését, töltését, kiszolgálását, továbbá autógáz kiszolgálását végzők.
4. Tűzgátló, füstgátló nyílászáró-szerkezetek beépítését, felülvizsgálatát, karbantartását, javítását végzők.
5. Tűzoltó-vízforrások felülvizsgálatát végzők.
6. Pirotechnikai szakbolti eladók, raktárkezelők, terméküzemeltetők, anyag- és termékgyártás-vezetők.
7. Tűzoltó készülékek karbantartását végzők.
8. Beépített tűzjelző berendezések kivitelezését, karbantartását, javítását, telepítését, felülvizsgálatát végzők.
9. Beépített tűzoltó berendezések kivitelezését, karbantartását, javítását, telepítését, felülvizsgálatát végzők.

10. Beépített tűzjelző berendezéseket tervezők, a kivitelezésért felelős műszaki vezetők, valamint az üzembe helyező mérnökök.
11. Beépített tűzoltó berendezéseket tervezők, a kivitelezésért felelős műszaki vezetők, valamint az üzembe helyező mérnökök.
12. Tűzállóságot növelő bevonati rendszerek alkalmazását, karbantartását végzők.
13. Beépített hő- és füstelvezető rendszerek telepítését, felülvizsgálatát, karbantartását, javítását végzők.
14. Erősáramú berendezések időszakos felülvizsgálatát végzők.
15. Tűzgátló tömitések beépítését, felülvizsgálatát, karbantartását, javítását végzők.
16. Tűzállóságot növelő burkolatok beépítését, karbantartását végzők.

Szakvizsgával kell rendelkeznie annak a vezetőnek (munkáltatónak) is, aki a fenti tevékenységet végzők munkáját közvetlenül irányítja.

Ha a tűzvédelmi szakvizsgához kötött tevékenységet szakvizsga nélkül végzik, a tűzvédelmi bírság összege dolgozónként a 100.000 Ft!

A szakvizsga 5 évig érvényes, utána frissíteni kell.

A szükséges beszerzések

A nyomtatványboltban vegyen egy munkabaleseti naplót, mert e nélkül biztos nem fogják tudni a munkanap kieséssel nem járó baleseteket nyilvántartani és ezzel a ravaszabb dolgozók visszaélhetnek (pl. otthoni

balesetet munkahelyinek tüntetnek fel). Ezt vezessék, a kisebb baleseteket is írják be! Rögtön vegyen egy munkabaleseti nyilvántartást is.

Vegye meg azokat a védőeszközöket, amik teljesen egyértelműek, pl. építési területen sisak, zajos munkahelyen fültok vagy fül dugó, vegyi anyaggal végzett munka esetén a biztonsági adatlap által előírt eszköz.

Az egyéni védőeszközök juttatási rendjének elkészítése munkavédelmi szakembert igényel (szaktevékenység), ezért ami nem teljesen nyilvánvaló, azzal várjon, inkább kérje ki munkavédelmi szakember véleményét.

Huzamosan viselt védőeszközből (pl. cipő) ne vegyen meg elsőre 10-20 darabot, még akkor sem, ha úgy olcsóbb! Ha kényelmetlen, sosem fogják hordani a dolgozók. Bármilyen védőeszközt vásárol, fűzze le a tájékoztatójának egy példányát biztos helyre.

Kell-e önnek munkavédelmi szabályzat?

Vagy akár a meglevőt is kidobhatja?

A közhiedelemmel ellentétben a Munkavédelmi szabályzat nem kötelező. Munkavédelmi szabályzat készítésének kötelezettsége külön rendelet alapján csak a fegyveres erőkre, rendvédelmi szervekre, polgári nemzetbiztonsági szolgálatokra, büntetés-végrehajtási szervezetekre vonatkozik. A tűzvédelmi szabályzat viszont minden 5 fő feletti cégnél kötelező, ezt a két szabályzatot sokan összekeverik.

A vállalkozásoknak a Munkavédelmi Törvény 1994.01.01-jei hatályba lépése óta nem kötelező a munkavédelmi szabályzat készítése, az csak egy lehetséges formája a munkavédelem cégen belüli szabályozásának. Ezt másként is megteheti, pl. külön szabályzatokban, munkautasításokban, esetleg ügyvezetői utasításban.

A munkavédelmi szabályzatnak van egy viszonylag bevált formája, ami a vezetők felelősségétől kezdve sok minden szabályoz. A klasszikus mikrovállalkozásoknál, ahol csak egy vezető van, minden az ő felelőssége és semmit nem oszt meg ebből, valószínűleg túlzás egy ilyen, mindenre kiterjedő munkavédelmi szabályzat. Ráadásul, amit ebben előírnak, azt be is kell tartani, úgyhogy a valóságtól elrugaskodott remekművek bajt is hozhatnak.

Mikor célszerű a munkavédelmi szabályzat?

Nagyobb létszámnál, ahol már több vezető is van és egyértelműen szabályozni kell a munkavédelemmel kapcsolatos feladatokat, felelősségeket, egyszerűbb és hatékonyabb ezt egy munkavédelmi szabályzatban megtenni, mint több kisebb, különálló szabályozásban.

Bármilyen szabályzatban, utasításban is szabályozza Ön ezeket, azok ugyanúgy munkavédelemre vonatkozó szabálynak minősülnek, mint a jogszabályok és be is kell tartani a rendelkezéseiket, tehát érdemes olyan szabályzatokat alkotni, amik betarthatóak.

Az egyetlen törvényi különbség a munkavédelmi szabályzat és az egyéb szabályozás között, hogy a munkavédelmi szabályzat kiadásához a munkavédelmi képviselő egyetértése is szüksége is (ha van ilyen a cégnél).

Tehát ahol van munkavédelmi képviselő (jellemzően 50 fő feletti cégeknél), ott a munkavédelmi szabályzat kiadásánál szükséges az egyetértése, míg ha más formában szabályozzák, akkor csak véleményt nyilváníthat ezekről, illetve részt vehet a döntések előkészítésében.

AKKOR TÉNYLEG KI LEHET DOBNI?

Ha Önnek nem kötelező a munkavédelmi szabályzat, csak megszokásból maradt meg és csak általánosságokat tartalmaz, akkor megszabadulhat

tőle, de ekkor is a szükséges munkavédelmi teendőket, felelőségeket szabályozni valamilyen formában.

A jól elkészített munkavédelmi dokumentációk együtt alkotnak egy egységes egészet, abból laikusként ezt-azt kidobálni veszélyes, mert a fürdővízzel együtt a gyereket is kiöntheti!

Még ha a munkavédelmi szabályzat így nem is kötelező, lehetnek (és többnyire vannak is) olyan részei, amik viszont szükségesek és a munkavédelmi szabályzat kidobásával ezek hiányozni fognak, mint például az:

- • egyéni védőeszközök juttatási rendje
- • orvosi vizsgálatok rendje
- • terhes nők és fiatalok számára tiltott munkakörök, stb.

A kockázatértékelés következő alkalmával vagy egy egyszerűbb felülvizsgálatkor a munkavédelmi szakember amúgy is átnézi a munkavédelmi dokumentációkat. Ha Ön úgy dönt, hogy munkavédelmi szabályzatra nincs szüksége, segít abban, hogy a szabályzat mely részeit kell megtartania.

Tűzvédelmi szabályzat

A tűzvédelmi szabályzat mikor kötelező?

A tűz elleni védekezésről, a műszaki mentésről és a tűzoltóságról szóló 1996. évi XXXI. törvény 19. § (1) bekezdése szerint:

„A gazdálkodó tevékenységet folytató magánszemélyeknek, a jogi személyeknek, a jogi és a magánszemélyek jogi személyiséggel nem rendelkező szervezeteinek, ha

- a munkavégzésben résztvevő családtagokkal együtt ötnél több munkavállalót foglalkoztatnak, vagy ha

- ötvennél több személy befogadására alkalmas létesítményt működtetnek, illetve
- magas kockázati osztályba tartozó ipari és tárolási alaprendeltetésű kockázati egységben és
- a kereskedelmi szálláshelyeken

tűzvédelmi szabályzatot kell készíteniük.” A tűzvédelmi szabályzatot a tűzvédelmi oktatáson ismertetni kell. A tűzriadó tervet évente gyakoroltatni kell és ezt dokumentálni is kötelező!

2014. december 5-én megjelent a Magyar Közlönyben az 54/2014. (XII. 05.) BM rendelet az Országos Tűzvédelmi Szabályzatról (OTSZ), így akik már rendelkeznek tűzvédelmi szabályzattal azoknak is át kell dolgozni 2015. március 5-ig az új OTSZ előírásainak megfelelően!

Mit kell, hogy tartalmazzon a tűzvédelmi szabályzat?

A tűzvédelmi szabályzat kötelező tartalmi elemeit, valamint azt, hogy a szabályzatot a tűzvédelmi helyzetre kiható változás esetén úgy kell átdolgozni, hogy az naprakész legyen, a tűzvédelmi szabályzat készítéséről szóló 30/1996. (XII.6.) BM rendelet tartalmazza.

A rendelet 3. § -a alapján: „**A szabályzatnak tartalmaznia kell:**

- a. a tűzvédelmi feladatokat is ellátó személyek feladatait és kötelezettségeit;
- b. a tűzvédelmi szervezet feladatára, felépítésére, működési és irányítási rendjére, valamint a finanszírozásra vonatkozó szabályokat;
- c. a létesítmény (létesítmények), építmények, tűzszakaszok, illetőleg a helyiségek, szabadterek, veszélyességi övezetek tűzveszélyességi osztályba sorolását és az azokra vonatkozó eseti tűzvédelmi használati szabályokat, előírásokat;
- d. a tevékenységre vonatkozó tűzvédelmi használati szabályokat, előírásokat;

- e. az alkalmoszerű tűzveszélyes tevékenység végzéséhez szükséges írásbeli feltételek meghatározására, illetve előzetes egyeztetésre jogosult személyek felsorolását;
- f. a tűzvédelmi oktatással kapcsolatos feladatokat és a munkavállalókra vonatkozó tűzvédelmi képesítési követelményeket;
- g. a munkavállalóknak a tűzjelzéssel, tűzoltással, műszaki mentéssel kapcsolatos feladatait
- h. a létesítményi tűzoltóság működésének, szolgálatellátásának, tagjai díjazásának szabályait;
- i. a tevékenység helyszínét képező és 50 főnél nagyobb befogadóképességű helyiséget tartalmazó önálló rendeltetési egység vagy önálló rendeltetési egységen belüli, helyiségcsoport (építményrész) esetében a - kiürítési számítással vagy azzal egyenértékű módon igazolt - megengedett maximális befogadóképességet;
- j. az i. pont szerinti esetekben a megengedett maximális befogadóképességnek megfelelő helyiséghasználat módját és felelősét.”

A tűzvédelmi szabályzat mellékleteként a következő esetekben Tűzriadó Tervet kell készíteni:

- a művelődési, oktatási, kulturális, sport, egészségügyi és szociális építményrészre, építményre, létesítményekre;
- azokra a létesítményekre, amelyekben egy tűzszakaszon belül több, mint 300 fő tartózkodhat;
- kereskedelmi szálláshelyre;
- az olyan időszakos vagy állandó jelleggel üzemelő zenés szórakozóhelyekre, ahol egy időben 50 főnél több személy tartózkodhat;
- a robbanásveszélyes osztályba tartozó anyag előállítására, feldolgozására, tárolására szolgáló építményre és szabadterre, ahol az anyag robbanásveszélyes állapotban fordulhat elő;
- tűzveszélyes osztályba tartozó anyag előállítására, feldolgozására, tárolására szolgáló 3000 m²-nél nagyobb alapterületű építményre és szabadterre. A menekülési útvonal tartalmazó alaprajzot és annak szöveges leírását vagy olyan kivonatát, amely az adott helyiség, épület

biztonságos elhagyásának irányáról, módjáról tájékoztatást ad, ki kell függeszteni. Ennek tartalmaznia kell a helyiségek maximális befogadóképességét.

A tűzvédelmi hatósági feladatokat ellátó szervezetekről, a tűzvédelmi bírságról és a tűzvédelemmel foglalkozók kötelező élet- és balesetbiztosításáról szóló 259/2011. (XII.7) Korm. rendelet 1. melléklete szerint „Ha a külön jogszabály alapján kötelezettek a jogszabály által előírt tűzvédelmi szabályzatot **nem készítik, készítettik el.**” - a **tűzvédelmi bírság összege 60.000 - 250.000 Ft**, amelynek kiszabása kötelező!

Gazdálkodó szervezetek tűzvédelmi szakember foglalkoztatói kötelezettsége

Nemrég jelent meg a 9/2015. (III. 25.) BM rendelet, amelynek egyik legfontosabb része a 7.§, amely meghatározza, hogy milyen tevékenység milyen végzettségű tűzvédelmi szakembert igényel.

Korábban is volt erre szabályozás, csak némileg más formában.

A 1996. évi XXXI. törvény (továbbiakban tűzvédelmi törvény) korábban is előírta, hogy az A, B és C tűzveszélyességi osztályba tartozó, ötnél több a munkavállalót foglalkoztató vagy 50 főnél nagyobb a létesítményt üzemeltetőknek kellett tűzvédelmi szakembert foglalkoztatniuk, és a 10/2008. (X. 30.) ÖM rendelet a szükséges végzettséget is meghatározta:

6. § (1) Legalább középszintű tűzvédelmi szakképesítéssel rendelkező személy láthat el önállóan tűzvédelmi feladatokat:

- a) olyan “A”-”B” tűzveszélyességi osztályba sorolt létesítményben, ahol az egyidejűleg munkát végző személyek száma a 100 főt nem haladja meg,*
- b) “C” tűzveszélyességi osztályba sorolt létesítményben, a (2) bekezdésben felsoroltak kivételével.*

(2) Felsőszintű tűzvédelmi szakképesítéssel rendelkező személy láthat el önállóan tűzvédelmi feladatokat, ahol:

- a) főfoglalkozású létesítményi tűzoltóság működik,
- b) olyan "A"- "B" tűzveszélyességi osztályba sorolt veszélyességi övezet, helyiség található, amelyben egyidejűleg 50 főnél több személy végez munkát,
- c) olyan "A"- "B" tűzveszélyességi osztályba sorolt tűzszakasz található, amelyben egyidejűleg 100 főnél több személy végez munkát,
- d) olyan kifejezetten mozgásukban, vagy cselekvőképességükben korlátozott személyek (pl. 0-10 éves gyerek) tartózkodására szolgáló tűzszakasz található, amelynek befogadóképessége a 100 főt meghaladja,
- e) a "C" tűzveszélyességi osztályba sorolt létesítményben egyidejűleg 200 főnél több személy végez munkát.

Ezzel a szabályozással az volt az egyik probléma, hogy a D tűzveszélyességi osztályba tartozók (pl. iskolák, óvodák), azért nem foglalkoztattak tűzvédelmi szakembert, mert a tűzvédelmi törvény a D tűzveszélyességi osztályra nem írta elő, és annyival letudták, hogy „ha majd foglalkoztatnánk, akkor az biztos felsőfokú végzettségű lenne az ÖM rendelet 6.§ (2) d) szerint, de inkább nem foglalkoztatunk”. Nyilván nem ez volt a jogalkotó célja, mert ritka az olyan létesítmény, ahol egyszerre vannak tömegesen mozgásukban korlátozott személyek és tűz- vagy robbanásveszélyes tevékenység.

A másik probléma, hogy a 2015. márciusban hatályba lépett új Országos Tűzvédelmi Szabályzat (OTSZ) már nem használja a tűzveszélyességi osztályok fogalmát, így az erre épülő jogszabályokon változtatni kellett.

Ezzel párhuzamosan a tűzvédelmi törvény is változott, most már így határozza meg a tűzvédelmi szakember szükségességét:

- a magas kockázati osztályba tartozó ipari és tárolási alarendeltetésű

kockázati egységben (a kockázati osztályát a tűzvédelmi dokumentáció készítéséért felelős személy határozza meg, aki tűzvédelmi szakértő vagy tűzvédelmi tervező lehet)

- a közepes vagy magas kockázatú ipari, mezőgazdasági és tárolási épületekben, de csak ha ötnél több a munkavállaló vagy ötven főnél nagyobb a létesítmény.
- közösségi rendeltetésű létesítményben (közösségi rendeltetés: lakó- nakh, iparinak, mezőgazdaságinak, tárolásinak nem minősülő rendeltetés), de csak ha ötnél több a munkavállaló vagy ötven főnél nagyobb a létesítmény.

A tűzvédelmi törvény szakképzettséget nem határoz meg a feladatokhoz és időt sem rendel hozzá, azt a 9/2015. (III. 25.) BM rendeletben kell keresni. A vállalkozásokat leginkább ez a rész érdekli, az átláthatóság kedvéért táblázatos formába foglaltam és több jogszabály fogalmait is beleépítettem:

Tevékenység	Kötelezettség
1.000-5.000 kg v. liter (1-5 m ³) mennyiségű robbanásveszélyes anyagot állít elő, dolgoz fel, forgalomba hoz, tárol	középfokú, havi 8 órában*
tűzveszélyes anyagot, terméket tárol 1.000-10.000 m ² -en	középfokú, havi 8 órában*
100 fő feletti létszámmal ipari vagy mezőgazdasági tevékenységet végez	középfokú, havi 8 órában*
az épület 300-500 fő közti befogadóképességű helyiséggel rendelkezik	középfokú, havi 8 órában*
az épület összesített befogadóképessége 500-2000 fő	középfokú, havi 8 órában*
az épületben a menekülésben korlátozott személyek (0-10 éves, 65 év feletti stb.) száma 20-100 fő	középfokú, havi 8 órában*
főfoglalkozású létesítményi tűzoltóság működtetésére kötelezett	felsőfokú, heti 40 órában**

több mint 5.000 kg v. liter robbanásveszélyes anyagot állít elő, dolgoz fel, forgalomba hoz, tárol	felsőfokú, havi 16 órában**
tűzveszélyes anyagot, terméket tárol 10.000 m ² felett	felsőfokú, havi 16 órában**
az épületben van 500 fő t meghaladó befogadóképességű helyiség	felsőfokú, havi 16 órában**
az épület összesített befogadóképessége meghaladja a 2.000 fő t	felsőfokú, havi 16 órában**
menekülésben korlátozott személyek száma 100 fő nél több	felsőfokú, havi 16 órában**

*ha ezen kívül ötnél több munkavállalót foglalkoztat vagy ötvennél több személy befogadására alkalmas helyiséget üzemeltet, a tűzvédelmi oktatás tananyagát középfokú tűzvédelmi végzettségű készítheti

**csak felsőfokú végzettségű oktathat és készíthet tűzvédelmi szabályzatot

Ebből már feketén-fehéren kiderül, hol-milyen végzettségű szakember kell és mennyi időre. Ha olyan speciális eset állna elő, hogy a tűzvédelmi törvény alapján kell tűzvédelmi szakembert foglalkoztatni, de ha az a 9/2015. (III. 25.) BM rendelet alapján nem derül ki, hogy milyen végzettségűt és hány órában, akkor azt javaslom, hogy legalább középfokút foglalkoztassanak 8 órában.

Kit érint a változás? Példák:

- >1.000 kg v. liter mennyiségű robbanásveszélyes anyagot állít elő, dolgoz fel, forgalomba hoz, tárol: **áruházak, raktárak, ipari létesítmények** (ekkor mennyiségnél tűzvédelmi szakvizsga is kell)
- Tűzveszélyes anyagot, terméket tárol >1.000 m²-en: **kereskedelem**
- 100 fő feletti létszámmal ipari vagy mezőgazdasági tevékenységet végez: **egyértelmű**
- az épület 300 főnél nagyobb helyiséggel rendelkezik: **művelődési ház, étterem, színház stb.**
- az épület összesített befogadóképessége 500 fő: **szálloda, irodaház**
- az épületben a menekülésben korlátozott személyek (0-10 éves, 65 év feletti stb.) száma több, mint 20 fő: **egészségügyi létesítmények jó része, és MINDEN általános iskola, óvoda, bölcsőde, időotthon.**

Az a gazdálkodó szervezet, amelyik a rendelet hatálybalépésekor nem foglalkoztat meghatározott szakképesítésű személyt, a rendelet hatálybalépését követő 180 napon belül köteles erről gondoskodni (alkalmazottként vagy szolgáltatásként). Ennek hiányában **kötelező 100-500.000 Ft tűzvédelmi bírságot kiszabni.**

Hogyan érdemes ezt megoldania?

Ha van tűzvédelmi szakembere, a szerződését dolgozzák át a fenti többletfeladatoknak megfelelően. Ha nincs, de legalább egy alkalmazottja van a cégnek, akkor úgyis kellett munkavédelmi szakemberrel pl. kockázatértékelést készíttetni. A munkavédelmi szakemberek 95%-ának van legalább középfokú tűzvédelmi végzettsége, kérdezze meg őt, tudja-e vállalni ezt is. Ha felsőfokú végzettség szükséges, akkor keressen egy ilyen szakembert, vagy kérje meg a tűzvédelmi szakemberét, hogy szerezzen egy megfelelő végzettségű alvállalkozót. Ha nem boldogul, írjon a pkling@munkavedelem.biz email címre és javasolok megoldást.

Munkavédelmi szaktevékenységek

KOCKÁZATÉRTÉKELÉS

A munkavédelmi feladatokat a kockázatértékelés foglalja keretbe. A szó elsősre egy kicsit misztikusan hangzik, ezért először meg kell világítanunk, miről is szól.

A kockázatértékelés az eddig is meglévő munkavédelmi követelmények szisztematikus ellenőrzését, a hiányosságok megszüntetési lehetőségeinek felmérését jelenti. A kockázatértékelés nem más, mint gondos áttekintése annak, hogy az adott munkahelyen mi károsíthatja, veszélyeztetheti a munkavállalókat és milyen óvintézkedések szükségesek az egészséghátrahagyás megelőzésére.

A kockázatértékelés elsősorban rendszerbe, egységes keretbe foglalja a munkáltató munkavédelmi tevékenységét.

A kémiai biztonság területén bevezetett kockázatbecslés (2000. évi XXV. törvény a kémiai biztonságról) fogalma a kockázatértékeléssel nagy részben átfedésben van. Célszerű a kockázatértékelést és a kémiai kockázatbecslést egységben végezni azokon a területeken, amelyekre mindkét követelményrendszer vonatkozik.

MIKOR KELL ELKÉSZÍTENI?

A kockázatértékelést a munkáltató – eltérő jogszabályi rendelkezés hiányában – a tevékenység megkezdése előtt, azt követően indokolt esetben, de legalább 3 évente köteles elvégezni.

Indokolt esetnek kell tekinteni különösen az alkalmazott tevékenység, technológia, munkaeszköz, munkavégzés módjának megváltozását, illetve minden olyan, az eredeti tevékenységgel összefüggő változtatást, amelynek eredményeképpen a munkavállalók egészségét, biztonságát meghatározó munkakörülményi tényezők megváltozhattak – ideértve a munkaklíma-, zaj-, rezgésterhelést, légállapotokat (gázállapotú, por, rost légszennyezők minőségi, illetve mennyiségi változását)

A kockázatértékelés munkavédelmi szaktevékenység, amit csak munkavédelmi szakember végezhet.

Soron kívül felül kell vizsgálni a kockázatértékelést, ha

- lényegesen megváltoznak a munkakörülmények, az alkalmazott technológia, veszélyes anyag, készítmény, munkaeszköz, munkavégzés;
- új technológiát, veszélyes anyagot, munkaeszközt, munkaszervezést alkalmaznak;
- a kockázatok lényeges megváltozása miatt munkabaleset, fokozott expozíció, illetve foglalkozási megbetegedés történt.

Ha különösebb változás nem történt, a soron következő kockázatértékelés elvégzése/felülvizsgálata többnyire egyszerűbb, mint az előzőri elkészítése.

A fentiekből fontos kiemelni, hogy a cégeknek a tevékenység megkezdését megelőzően már rendelkeznie kell kockázatértékeléssel. Nagy könnyebbség viszont, hogy a kockázatértékelést a korábbi szabályoktól eltérően csak háromévente (illetve ezen belül indokolt esetben) kell elkészíteni, és felülvizsgálatról már nincs szó.

A kockázatértékelés elmulasztása esetén a felügyelet munkavédelmi bírságot (50.000-10.000.000 Ft) róhat ki (legnagyobbat az I. veszélyességi osztályba tartozó munkáltatónál).

A kockázatértékelés dokumentumát legalább 5 évig meg kell őrizni (papíron is, nem elég fájl-ként).

KI VÉGEZHETI?

A kockázatértékelés elvégzése a cég létszámától függetlenül munkabiztonsági és munka-egészségügyi szaktevékenységnek minősül, ez azt jelenti, hogy a munkavédelmi szakembernek és a foglalkozás-egészségügyi orvosnak közre kell működnie az elkészítésében. A valóságban a munkavédelmi szakember készíti el, a foglalkozás-egészségügyi orvos pedig ellenőrzi és aláírja.

A kockázatértékelés egy fontos része a munkavédelmi dokumentumoknak, de önmagában nem elegendő.

AZ EGYÉNI VÉDŐESZKÖZ

Nézzük, hogyan kell az egyéni védőeszközöket beszerezni és használni!

1. Először is, a kockázatértékelésben felmért kockázatok alapján az egyéni védőeszköz juttatásának rendjét írásban meg kell határozni. Ez szintén munkabiztonsági és munka-egészségügyi szaktevékenységnek minősül. Így néz ki egy védőeszköz meghatározás a takarító munkakörre.

Védelem iránya	Védőeszköz megnevezése	Védelmi kategória	Vizsgálati szabvány száma	Védelmi képesség jelzése
Szem- és arcvédelem	Zárt szemüveg (nagy védelmet biztosít 30 %-os kénsav, 53 % salétromsav, 30 % nátrium-hidroxid, víz és nem veszélyes folyadékok fröccsenése ellen)	2	MSZ EN 166 MSZ EN 170 MSZ EN 172	
Védőruha (testvédelem)	Színes köpeny (230 g/m ² 100 % pamut, 4/4-es 120 cm-es galléros)	1	MSZ EN 340	
Kézvédő eszköz	Mártott kesztyű (sárga színű természetes latex, pamutbolyhozott belső, véd sav-, lúg és más háztartási vegyszerek és mikroorganizmusok ellen, 30 cm hosszúsú, 0,45 mm vastag, csúszás ellen érdesített tenyér)	2	MSZ EN420 MSZ EN 388	
Lábvédő eszköz	Védőcipő (elcsúszás ellen, fröccsenő folyadékok, takarító vegyszerek ellen védő cipő)	2	MSZ EN ISO 20344	

2. A védőeszközt be kell szerezni, lehetőleg szakboltban, mert ott biztosan minősített és Tájékoztatót is adnak hozzá. A Tájékoztató valamennyi utasítást, figyelmeztetést tartalmazza, amit a használónak és a munkáltatónak be kell tartani (tárolás, kezelés, karbantartás, tisztítás, időszakos vizsgálat). Tartalmazza azokat az adatokat is, amely lehetővé teszi az egyéni védőeszköz azonosítását.

3. A Tájékoztatót mindenképpen őrizze meg! A munkavállalókat a Tájékoztató alapján ki kell oktatni a védőeszköz használatára és a Tájékoztató egy példányát a munkavállalók számára hozzáférhető helyen kell tartani.

4. A védőeszközt célszerű írásban átvetetni, mert különben később nehezen lehet bizonyítani, hogy tényleg megkapták. Egy védőeszköz átvételi mintát talál a mellékletben.

5. Önnek meg kell követelni, hogy a dolgozók használják is a védőeszközöket. Ha nem hordják, egy ellenőrzésnél pár-százszáz munkavédelmi bírság lesz az eredménye. Ezt nem a dolgozó fogja kapni, hanem Ön, azért mert az ellenőrzési kötelezettségét megszegte. Ha Ön rendszeresen ellenőrzi, hogy viselik-e a védőeszközt és írásban figyelmezteti a „szófogadatlanokat”, esetleg hazaküldi őket, ha nem hajlandók viselni, már sokkal jobb helyzetben van. Egyébként aki nem viseli a védőeszközt, az nincs munkára alkalmas állapotban, tehát nem végezhet munkát (ugyanúgy, mintha ittass lenne).

A felügyelő az iratokból látni fogja, hogy Ön rendszeresen ellenőrzi és intézkedik, így ha pont az ellenőrzéskor nem hordják a védőeszközt, akkor igazolni tudja, hogy az ellenőrzési kötelezettségét folyamatosan teljesíti. Ilyenkor jó eséllyel nem Ön kap bírságot, hanem a dolgozó (a dolgozó csak jóval alacsonyabb összegű szabálysértési bírságot kaphat, munkavédelmit nem).

6. Táblákkal, feliratokkal meg kell jelölni, hogy hol, milyen veszély fenyeget és milyen védőeszközt kötelező hordani.

7. Egyes egyéni védőeszközöket (pl. leesés elleni védőeszközök, a légzés-védő eszközök, a teljes testfelületet védő eszközök, az elektrotechnikai és a rezgés elleni védőkesztyűk) időszakonként felül kell vizsgálni. Ennek gyakoriságát szabvány vagy a gyártó írja elő. A konkrét időközöket a gyártó a Tájékoztatóban közli. A felülvizsgálat megtörténtét Önnek kell bizonyítania, ha ez nem történt meg, akkor az egyéni védőeszköz nem használható.

8. A védőeszköz tisztítását a dolgozónak kell a tőle elvárható módon végezni. A tőle elvárható kitétel azt jelenti, hogy pl. a fülvédőről a munkavállalónak kell szappanos vízzel lemosni a koszt, de a veszélyes anyagokkal szennyezett védőruha mosatását már a munkáltatónak kell végezni.

9. A védőeszköznek a munkaruhától eltérően nincs kihordási ideje, tehát pl. még ha a kiadás másnapján is hajt át a dolgozó lábán a targonca és károsodik az orrmerevítő, azonnal ki kell cserélni a védőcipőt. Ha viszont a védőképesség nem csökken, évekig használható ugyanaz a védőeszköz. Vannak védőeszközök, ahol van valami „kihordási idő”-szerűség. Pl. vannak olyan védőruhák, amelyek x mosási alkalom után mindenképpen selejtezendők, ezenkívül a védősisakokat is általában 3 évente (néhány típusnál 5 évente) le kell cserélni, mert ez idő alatt előregszik az anyaguk és csökken a védőképességük. A sisak sildjébe bele van nyomva, hogy meddig használható.

A veszélyes anyaggal szennyezett védőeszközt veszélyes hulladékként kell kezelni.

Legfontosabb különbségek az egyéni védőeszköz és munkaruha között

Egyéni védőeszköz	Munkaruha
Az egyéni védőeszköz arra való, hogy egy személy viselje vagy használja az egészségét, valamint a biztonságát fenyegető kockázatok elleni védekezés céljából. Juttatását a munkáltató írásban köteles meghatározni, amely munkabiztonsági és munka-egészségügyi tevékenységnek minősül	A munka törvénykönyve 51. § (1) szerint a munkáltató köteles a munkavállalót a munkaszerződés és a munkaviszonyra vonatkozó szabályok szerint foglalkoztatni, továbbá - a felek eltérő megállapodása hiányában - a munkavégzéshez szükséges feltételeket biztosítani. Juttatása kollektív szerződés vagy egyéb belső szabályozás szerint történik.
Az egyéni védőeszközt pénzben megváltani nem lehet, természetben kell biztosítani.	A munkaruhánál elterjedt és szabályos megoldás a ruhapénz, amiből a dolgozó veszi meg, költségmegosztás lehetséges.
Megfelelőség tanúsításra kötelezett. Munkavédelmi szempontból csak az minősül egyéni védőeszköznek, amelyre az EK típusvizsgálat alapján EK típustanúsítványt vagy EK megfeleléségi nyilatkozatot adtak ki. (Tehát az egyes áruházakban kapható kínai védőkesztyű nem biztos, hogy elfogadható.)	Megfelelőség tanúsításra nem kötelezett.

Használata a munkavállaló részére kötelező, ezt a munkaadó köteles ellenőrizni. A mulasztás szankcionálható.	Használata nem kötelező, de a biztonságot veszélyeztető ruházatot viselése akkor is tilos (pl. lógó ujjú ruha forgó gépeknél).
Használata oktatást, gyakorlást igényel. A munkavállaló adottságait (méreteit) a kiválasztásnál figyelembe kell venni. Használata orvosi alkalmassági vizsgálathoz kötődhet, munkaköri, személyi, illetve személyi higiénés alkalmasság megítélésekor szempont lehet	Használata nem igényel oktatást, orvosi vizsgálatot.
Kihordási ideje nincs. A védelmi képességének elvesztése után cserélni kell, akkor is, ha csak egy napig használták. A dolgozó csak szándékos rongálás, a védőeszköz gondatlan kezelése, elvesztése esetén kötelezhető kártérítésre. A selejt védőeszközt használatra alkalmatlanná kell tenni, nehogy otthoni munkára még használják.	Kihordási ideje van. A kihordási idő eltelte után hulladék, vagy a dolgozó hazaviheti.
A munkahelyről tilos hazavinni (kivéve külön engedéllyel).	Hazavihető
Egyes védőeszközök időszakos felülvizsgálata kötelező.	Nem igényel külön vizsgálatot.
A munkavégzés megtiltható vagy megtagadható a védőeszköz hiányában.	Belső szabályozás szerint.

A veszélyes munkaeszközök üzembe helyezése

A veszélyes gépeket üzembe kell helyezni, ehhez szükség lesz munkavédelmi szakember segítségére.

ÉRINTÉSVÉDELEM

Első lépés a villamos berendezések érintésvédelmének szabványossági felülvizsgálata (hétköznapi nevén érintésvédelmi mérés), amelyet új villamos berendezés és/vagy új érintésvédelmi berendezés létesítésekor az üzemszerű használatbavétel előtt kell elvégezni. Ezt csak érintésvédelmi felülvizsgáló jogosultsággal rendelkező villanyszerelő végezheti.

A GÉP DOKUMENTÁCIÓJÁNAK BESZERZÉSE

Üzembe helyezés előtt be kell szerezni a gép magyar nyelvű üzemeltetési utasítását (gépkönyvét), amelyet szerencsés esetben a forgalmazó átadott a géppel. Ha csak idegen nyelven van, legalább a biztonságos kezelésre vonatkozó részeket le kell fordíttatni magyar nyelvre, illetve ha a gépen magyarul nem tudó kezelő dolgozik, az általa értett nyelvre is.

Ha nincs magyar gépkönyv, a gép gyártójának nevét és típusszámát küldje el nekem (pkling@munkavedelem.biz), én elég sok gépkönyvet be tudok szerezni. A www.aruhaz.munkavedelem.bz oldalon egy részüket meg is tudja nézni.

Ha semmilyen gépkönyv nincs, akkor egy üzemeltetési utasítást kell készíteni, ami a biztonságos kezelésre vonatkozó tudnivalókat tartalmazza.

MEGFELELŐSÉGI TANÚSÍTVÁNY

Csak olyan gépet lehet üzembe helyezni, ami rendelkezik (gyártói) megfelelőségi nyilatkozattal, illetve megfelelőségi tanúsítvánnyal. Ez igazolja azt, hogy a gép megfelel a biztonsági követelményeknek. Régi gépeknél ennek felelt meg a „Munkavédelmi minősítő bizonyítvány”, ami ugyan már megszűnt, de ezeknél a gépeknél általában elfogadják

a felügyelők, mivel ez tekinthető „megfelelőséget tanúsító egyéb dokumentum”-nak.

MUNKAVÉDELMI SZEMPONTÚ ELŐZETES VIZSGÁLAT

Ezután következik a munkavédelmi szempontú előzetes vizsgálat, amit munkabiztonsági szakember végezhet (ilyet mi is csinálunk). Ez egyben munkaegészségügyi szaktevékenység is, ezért az Ön foglalkozás-egészségügyi szakorvosának is részt kell benne venni.

Ezt követően Önnek – mint munkáltatónak – a gép üzembe helyezését írásban el kell rendelni.

IDŐSZAKOS BIZTONSÁGI FELÜLVIZSGÁLAT

Az üzembe helyezés után, minimum ötévente, időszakos biztonsági felülvizsgálatot kell végezni (kivéve, ha jogszabály, szabvány vagy a gyártó nem ír elő ennél gyakoribbat).

Ha a berendezés rendeltetésszerű alkalmazás során közvetlenül veszélyeztette a munkavállaló egészségét és biztonságát vagy ezzel összefüggésben munkabaleset következett be, használatát meg kell tiltani és soron kívüli ellenőrzést kell végezni.

A veszélyes munkaeszközt (pl. traktor, munkagép, láncfűrész) a telephelyen kívül csak akkor szabad üzemeltetni, ha az azon elhelyezett jelzésről nyilvánvalóan megállapítható, hogy a felülvizsgálatot elvégezték. (Volt, ahol a rendőr ellenőrizte!)

Az időszakos biztonsági felülvizsgálatot szakirányú képzettséggel és munkavédelmi szakképzettséggel rendelkező személy, jogszabályban erre feljogosított személy, illetve erre akkreditált intézmény végezheti. Tehát én, mint munkavédelmi szakmérnök és faipari mérnök elvégezhetem egy szalagfűrész vizsgálatát, de egy kertészmérnök munkavédelmi szakember nem.

A MVT. 21. §-ÁNAK (2) BEKEZDÉSE ALÁ TARTOZÓ VESZÉLYES MUNKAESZKÖZÖK JEGYZÉKE

1. A famegmunkálásra vagy a fához hasonló fizikai tulajdonsággal rendelkező anyagok megmunkálására, húsfeldolgozásra vagy a húshoz hasonló fizikai tulajdonságokkal rendelkező anyagok feldolgozására szolgáló (egy- vagy többélű), következő típusú körfűrészek:

1.1. működés közben rögzített fűrészéllal/fűrészélekkel dolgozó fűrészgép, amely rögzített gépággal rendelkezik, és a munkadarabot kézi előtolással vagy leszerelhető gépi előtolással mozgatja;

1.2. működés közben rögzített fűrészlappal dolgozó fűrészgép, kézzel működtetett váltakozó mozgású fűrészpaddal vagy kocscival;

1.3. működés közben rögzített fűrészlappal dolgozó fűrészgép, amely a munkadarabot beépített mechanikus előtolással, kézi behelyezéssel és/vagy kivétellel mozgatja;

1.4. mozgó élű fűrészgép, amely a munkadarabot mechanikus előtolással, kézi behelyezéssel és/vagy kivétellel mozgatja.

2. Faipari gyalugép kézi előtolással.

3. Faipari vastagsági gyalugép egyoldali megmunkálásra, amely beépített mechanikus előtolással rendelkezik, a munkadarabot kézi behelyezéssel és/vagy kivétellel.

4. A következő típusú szalagfűrészek kézi behelyezéssel és/vagy kivétellel, famegmunkálásra és a fához hasonló fizikai tulajdonságokkal rendelkező anyagok megmunkálására, vagy húsfeldolgozásra és a húshoz hasonló fizikai tulajdonságokkal rendelkező anyagok feldolgozására:

4.1. működés közben rögzített éllel/élelkel dolgozó fűrészgép, rögzített vagy váltakozó mozgású fűrészpaddal vagy gépággal;

4.2. váltakozó mozgású kocsira szerelt éllel rendelkező fűrészgép.

5. Az 1-4. és a 7. pont szerinti gépek kombinált kivitelben famegmunkálásra és a fához hasonló fizikai tulajdonságokkal rendelkező anyag megmunkálására.

6. Faipari csapmarógép több szerszámtartóval, kézi előtolással.

7. Független marógép kézi előtolással famegmunkálásra és a fához hasonló fizikai tulajdonságokkal rendelkező anyagok megmunkálására.

8. Faipari kézi láncfűrészgép.

9. Kézzel adagolt és ürített, fémek hidegátalakítására való sajtó, beleértve azt az élhajlító gépet is, amely mozgó elemeinek elmozdulása meghaladhatja a 6 mm-t, és a sebessége meghaladhatja a 30 mm/s értéket.

10. Műanyag-feldolgozó fröccsöntőgép vagy formázóprés a munkadarab kézi behelyezésével és/vagy kivételével.

11. Gumiipari fröccsöntőgép vagy formázóprés a munkadarab kézi behelyezésével és/vagy kivételével.

12. A következő föld alatti munkára szolgáló gépek:

12.1. mozdony és fékezőkocsi,

12.2. hidraulikus energiával működtetett alátámasztó biztosító berendezés.

13. Kézi adagolású háztartási hulladékgyűjtő teherjármű, amely présmechanizmussal van felszerelve.

14. Járműemelők.

15. Személyek vagy személyek és terhek emelésére szolgáló szerkezetek, amelyeknél fennáll a leesés veszélye több mint három méter magasságból.

16. Hordozható patronos rögzítő- és egyéb összekapcsoló gép.

További munkaeszközök:

17. Daruk és futómacskák gépi meghajtással.

18. Gépi hajtású emelőtargoncák.

19. Villamos emelődobok.

20. Rakodógépek, jövesztő-rakodógépek.

21. Mezőgazdasági és erdészeti traktorok.

22. Járműürítés és -mozgatás különleges berendezései.

23. Személyszállításra használt folyamatos szállítóberendezések

1/b. számú melléklet az 5/1993. (XII. 26.) MüM rendelethez

Az Mvt. 21. §-ának (5) bekezdése alá tartozó egyes veszélyes munkaeszközök jegyzéke:

1. Helyszíni összeszerelésű gépi meghajtású daruk

2. Járműürítés és -mozgatás helyszíni összeszerelésű különleges berendezései

3. Személyemelésre ideiglenesen felhasználható emelő berendezések

Zárszó

Terjedelmi korlátok miatt a kiadvány nem tartalmazza az összes tippet, fortélyt, amivel egy kisvállalkozó meg tudja oldani a fogósabb munkavédelmi problémákat (pl. használt gépek üzembe helyezése, stb.).

Amennyiben Önben olyan kérdés merült fel, amit nem tud megoldani vagy inkább szakemberre bízna, forduljon hozzánk bizalommal.

VOSZ - Vállalkozók és Munkáltatók Országos Szövetsége

www.vallalkozo.info

Felhasznált irodalom

1993. évi XCIII. törvény a munkavédelemről

1996. évi XXXI. törvény a tűz elleni védekezésről, a műszaki mentésről és a tűzoltóságról

2000. évi XXV. törvény a kémiai biztonságról

9/2015. (III. 25.) BM rendelet a hivatásos katasztrófavédelmi szervezeteknél, az önkormányzati és létesítményi tűzoltóságoknál, az önkéntes tűzoltó egyesületeknél, valamint az ez irányú szakágazatokban foglalkoztatottak szakmai képzési követelményeiről és szakmai képzéséről

259/2011. (XII. 7.) Korm. rendelet a tűzvédelmi hatósági feladatokat ellátó szervezetekről, a tűzvédelmi bírságról és a tűzvédelemmel foglalkozók kötelező élet- és balesetbiztosításáról

54/2014. (XII. 5.) BM rendelet az Országos Tűzvédelmi Szabályzatról

30/1996. (XII. 6.) BM rendelet a tűzvédelmi szabályzat készítéséről